

**РЕГУЛАТИВА (ЕС) БР. 80/2009
НА ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И НА СОВЕТОТ
од 14 јануари 2009
за Кодекс на однесување во врска со компјутеризирани системи
за резервации и повлекување на
Регулативата на Советот (ЕЕС) Бр. 2299/89**

(Текст со важност за ЕЕЗ)

ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И СОВЕТОТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА,

Земајќи го предвид Договорот за основање на Европската Заедница, особено членовите 71 и 80(2) од него,

Земајќи го предвид мислењето на Европскиот комитет за економија и социјала ⁽¹⁾,

По извршените консултации со Комитетот на регионите,

Земајќи го предвид мислењето на Европскиот надзорен орган за заштита на податоци ⁽²⁾,

Постапувајќи согласно процедурата од член 251 од Договорот ⁽³⁾,

При што:

- (1) Регулативата на Советот (ЕЕС) Бр. 2299/89 од 24 јули 1989 година за кодексот на однесување во врска со компјутеризирани системи за резервации ⁽⁴⁾ даде голем придонес за обезбедување праведни и непристрасни услови за авиопревозниците во компјутеризиран систем за резервации (во понатамошниот текст КСР), со заштита на правата на потрошувачите.

⁽¹⁾ Сл. весник С 224, 30.08.2008, стр. 57

⁽²⁾ Сл. весник С 233, 11.9.2008, стр. 1.

⁽³⁾ Мислење на Европскиот Паламент од 4 септември 2008 (сè уште необјавено во Службен весник) и Одлука на Советот од 16 декември 2008.

⁽⁴⁾ Сл. весник L 220, 29.7.1989, стр. 1

- (2) Голем дел од резервациите на авиопревозниците сè уште се вршат преку компјутеризирани системи за резервации.

- (3) Технолошкиот и пазарниот развој овозможуваат значително поедноставување на правната рамка со додавање на флексибилност за да можат добавувачите на системот и авиопревозниците да ги договорат надоместоците за резервирањето и висината на тарифите. Ова треба да им овозможи на флексибилен начин да се приспособат на потребите и барањата на патничките агенции и потрошувачите и за да ги дистрибуираат поефикасно своите превознички производи.

- (4) Во контекстот на постојниот пазар, сепак останува неопходноста да се задржат некои од предусловите за КСР доколку тие содржат превозничка понуда, со цел да се спречи злоупотреба на конкуренцијата и за да се обезбеди давање на неутрални информации на потрошувачите.
- (5) Одбивањето на матичните авиопревозници да ги даваат истите информации за редовите на летање, тарифите и слободните места на системи кои не се нивни и да прифаќаат резервации кои се направени со овие системи може сериозно да ја изобличи конкуренцијата помеѓу компјутеризираните системи за резервации.
- (6) Нужно е да одржува ефикасна конкуренција помеѓу превозниците кои учествуваат и матичните превозници со цел да се обезбеди почитување на принципот на непристрасност во однос на авиопревозниците без оглед на нивното учество во КСР.
- (7) Со цел да се обезбедат транспарентни и споредливи услови за конкуренција на пазарот, матичните превозници треба да бидат предмет на конкретни прописи.
- (8) Добавувачите на системи треба јасно да ги одделат компјутеризираните системи за резервации од секакви внатрешни или поинакви системи за резервации на превозниците и треба да се воздржуваат од чување на дистрибутивни капацитети за нивните матични превозници со цел да се одбегне матичен превозник да има привилигиран пристап до системите за компјутеризирано резервирање.
- (9) Со цел да се заштитат интересите на потрошувачите, нужно е на корисниците на КСР првично да им се презентира објективна презентација и да се осигури информациите за сите превозници кои учествуваат да бидат подеднакво достапни за да нема фаворизирање на превозници.
- (10) Користењето на објективен приказ ја зголемува транспарентноста на превозничката понуда и услуги кои ги нудат превозниците кои учествуваат и ја зголемува довербата на потрошувачите.
- (11) Добавувачите на системи треба да гарантираат маркетиншките податоци на КСР да бидат достапни за сите превозници кои учествуваат без дискриминација, а давателите на превознички услуги не треба да можат да ги користат овие податоци за вршење на некоректно влијание врз изборот на корисникот.
- (12) Спогодбите помеѓу претплатниците и добавувачот на системот во врска со електронскиот регистер на маркетиншки информации може да содржи план за обештетување во полза на претплатниците.
- (13) Нужно е да се олесни обезбедувањето на информации за железнички и железничко-воздушен превоз во електронскиот приказ.

- (14) Согласно Регулативата (ЕС) Бр. 1008/2008 на Европскиот Парламент и на Советот од 24 септември 2008 година за општите правила за вршење на воздушен сообраќај во Заедницата (ревидирана) ⁽¹⁾, авиопревозниците мора да ги објавуваат своите цени во кои се вклучени сите даноци кои се плаќаат, надоместоците, доплатите и таксите кои се задолжителни и предвидливи. Електронскиот приказ на КСР треба да обезбедува информации за цените во кои се вклучени истите ценовни категории, за да можат патничките агенции да им ја пласираат оваа информација на своите клиенти.
- (15) Информациите за автобуски превоз од понудата на воздушен превоз или понудата за железничко-воздушен превоз кои се дел од понудата за воздушен превоз треба во иднина да бидат застапени во електронските прикази на КСР.
- (16) Компјутеризираните системи за резервациите треба да се стимулираат во иднина да обезбедуваат лесно разбирливи информации за емисиите на јаглен диоксид и за потрошувачката на гориво во текот на летот. Ова може да се прикаже преку податоците за просечната потрошувачка по лице, изразена во литри, на 100 км и просечна емисија на јаглен диоксид по лице, изразена во грамови на километри, и може да се спореди со податоци за најдобрата алтернатива на патување со воз/автобус, за патувања кои траат помалку од пет часа.
- (17) Авиопревозниците на Заедницата како и оние на трети земји треба да имаат еднаков третман во однос на услугите на КСР.
- (18) Со цел да се обезбеди правилна примена на оваа Регулатива, Комисијата треба да има соодветни извршни овластувања, вклучително со можноста да истражува нејзини кршења, по сопствена иницијатива или врз основа на жалба, да им наложува на претпријатијата кои се во прашање да ги решат овие проблеми и да казнува.
- (19) Комисијата треба редовно да ја следи примената на оваа Регулатива, особено нејзината ефикасност во спречувањето на анти-конкурентни и дискриминаторски практики на пазарот за дистрибуција на патнички услуги преку компјутеризираните системи за резервации, земајќи го предвид присуството на превозници кои се тесно поврзани со добавувачите на системот.
- (20) Оваа Регулатива не врши повреда на примената на членовите 81 и 82 од Договорот. Оваа Регулатива е надополнување на општите прописи за конкуренција кои остануваат целосно важечки во однос на злоупотребата на конкуренцијата, како нпр. анти-монополски прекршоци или злоупотреби на доминантна положба.
- (21) Заштитата на поединците во однос на обработката на личните податоци се регулира со Директивата 95/46/ЕС на Европскиот Парламент и на Советот од 24 октомври 1995 година за заштита на поединците во однос на обработката на личните податоци и слободното движење на ваквите

податоци ⁽²⁾. Одредбите од оваа Регулатива конкретно ја наведуваат и надополнуваат Директивата 95/46/ЕС во однос на активностите на КСР.

⁽¹⁾ Сл.весник L 293, 31.10.2008, str. 3

⁽²⁾ Сл.весник L 281, 23.11.1995, str. 31.

(22) Регулативата (ЕЕС) Бр. 2299/89 треба да се повелече.

ЈА УСВОИЈА ОВАА РЕГУЛАТИВА:

ДЕЛ 1 ВОВЕДНИ ОДРЕДБИ

Член 1 Содржина и опфат

Оваа Регулатива се применува за сите компјутеризирани системи за резервации (КСР) доколку содржат понуда за воздушен превоз, тогаш кога истиот се нуди за користење или се користи во Заедницата.

Оваа Регулатива, исто така, се применува за железничкиот превоз кој е дел од понудата за воздушен превоз на главниот електронски приказ на КСР, тогаш кога се нуди за користење или се користи во Заедницата.

Член 2 Дефиниции

Во смисла на оваа Регулатива, се применуваат следниве дефиниции:

1. „превозничка понуда“ подразбира превоз на патник помеѓу два аеродрома или железнички станици;
2. „редовен воздушен сообраќај“ подразбира серија од летови кои ги имаат сите долу-наведени карактеристики:
 - (а) на секој лет може индивидуално да се купат седишта и/или капацитет за превоз на стока и/или пошта од страна на јавноста (директно од авиопревозникот или преку овластени агенти);
 - (б) се врши за да обезбедува сообраќај помеѓу два исти или повеќе аеродрома, и тоа:

- според објавен ред на летање, или
 - со летови кои се толку редовни или чести што можат да сочинуваат препознатливо систематски серии.
3. „тарифи“ означува цени кои патниците им ги плаќаат на авиопревозниците, операторите на железниците, нивните агенти или други продавачи на билети за превоз на овие патници со превозните средства и сите услови под кои се применуваат овие цени, вклучително со хонорарот и условите кои и се нудат на агенцијата и другите помошни сервиси;
 4. „компјутеризиран систем за резервации“ или „КСР“ значи компјутеризиран систем кој содржи информации, *меѓу другото*, за редовите на летање, слободните места и цените на повеќе од еден авиопревозник со или без можности за резервирање или издавање билети, доколку некои или сите овие услуги им се достапни на претплатниците.
 5. „добавувач на систем“ значи какво било лице со неговите партнери коешто е или коишто се одговорни за работењето или маркетингот на КСР;
 6. „дистрибутивни средства“ означува средства кои ги обезбедува добавувачот на системот за давање информации за редовите на летање односно возните редови на авиопревозниците и операторите на железничкиот транспорт, слободните места, тарифите на билетите и придружните услуги, како и за резервирање и/или издавање билети, односно за какви било други сродни услуги;
 7. „матичен превозник“ значи секаков авиопревозник или оператор на железнички транспорт кој директно или индиректно, сам или со други, го контролира или учествува во капиталот со права или застапеност во одборот на директори, надзорниот одбор или друго раководно тело на добавувачот на системот, како и секој авиопревозник или оператор на железнички транспорт којшто тој го контролира;
 8. учество во капиталот со права или застапеност во одборот на директори, надзорниот одбор или друго раководно тело на добавувачот на системот значи инвестиција која оди со права или застапеност во одборот на директори, надзорниот одбор или друго раководно тело на добавувачот на системот и којашто дава право за користење, самостојно или заедно со други, можност за користење на правото на решавачко влијание во претпријатие, особено преку:
 - (а) сопственост или право на користење на сите или на дел од средствата на претпријатието;
 - (б) права или договори со коишто се дава право на решавачко влијание во однос на составот, гласањето или одлучувањето на органите на претпријатието;

10. „авиопревозник кој учествува“ означува авиопревозник или оператор на железнички транспорт кој има спогодба со добавувачот на системот за дистрибуција на превозничка понуда преку КСР;
11. „претплатник“ означува лице или претпријатие кое не е авиопревозникот кој учествува и го користи КСР согласно договор со добавувачот на системот, со цел правење резервации на воздушен сообраќај и сродни понуди во име на клиент;
12. „главна електронска презентација“ означува сеопфатна неутрална презентација на податоци за превознички услуги помеѓу градови во конкретен временски период;
13. „билет“ значи важечки документ којшто дава право на превоз, или негов еквивалент кој не е во форма на хартија, кој е издаден или одобрен од страна на авиопревозникот, операторот на железнички превоз или овластен агент;
14. „пакет аранжман“ значи однапред организирана комбинација на превоз со други услуги независни од превозот и коишто се нудат по цена која вклучува сè.
15. „надомест за резервирање“ значи цена која им се плаќа од страна на авиопревозниците на добавувачите на системите за услугите кои се даваат со КСР.

ДЕЛ 2

ПРАВИЛА НА ОДНЕСУВАЊЕ НА ДОБАВУВАЧИ НА СИСТЕМ

Член 3

Односи со давателите на превознички услуги

1. Добавувачот на систем:
 - (а) нема право да поставува неправедни и/или неоправдани услови во ниту еден од договорите со авиопревозник кој учествува ниту да бара прифаќање на дополнителни услови кои по својата природа или во комерцијална употреба немаат никава врска со учеството во неговиот КСР;
 - (б) нема право да го постави како услов за учество во неговиот КСР барањето авиопревозникот кој учествува да не може во истовреме да учествува и во друг систем, или авиопревозникот кој учествува да не може слободно да користи алтернативни системи за резервации, како нпр. неговиот сопствен интернет систем за резервации и телефонски центар.

2. Добавувачот на систем ги поставува и обработува податоците кои ги даваат превозниците кои учествуваат со подеднаква грижа и навременост кои зависат само од ограничувањата поврзани со методот на поставување на податоците кој го одбрал секој од превозниците кои учествуваат.
3. Добавувачот на систем јавно ги изнесува, освен ако тоа не е на некој друг начин обелоденето, постоењето и висината на директниот или индиректниот капитал на авиопревозник или на оператор на железнички транспорт кај добавувачот на системот, или на добавувачот на систем кај авиопревозникот односно операторот на железнички транспорт.

Член 4

Дистрибутивни средства

1. Добавувачот на систем нема право да чува никаква конкретна постапка за поставување и/или обработка, ниту пак, какво било друго средство односно промени на истите за еден или повеќе превозници што учествуваат, вклучително со матичниот или матичните превозници. Добавувачот на систем ги известува сите превозници коишто учествуваат за какви било промени во неговите дистрибутивни средства и постапки за поставување/обработка на податоци.
2. Добавувачот на систем води грижа неговите дистрибутивни средства да се одделени, барем софтверски и на јасен и проверлив начин, од приватниот инвентар на превозникот и од капацитетите за управување и за маркетинг.

Член 5

Електронска презентација

1. Добавувачот на систем обезбедува главен електронски приказ или прикази за секоја трансакција посебно преку КСР и во него внесува податоци кои ги даваат превозниците кои учествуваат и тоа на неутрален и детален начин, без дискриминација односно пристрасност. Критериумите кои се користат за рангирање не се засноваат на ниту еден фактор кој директно или индиректно е поврзан со индентитетот на превозникот и се применуваат без дискриминација за сите превозници кои учествуваат. Главниот електронски приказ не смее погрешно да го наведува корисникот, тој е лесно достапен и ги почитува прописите од Анекс I.
2. Во случај на информација која преку КСР се доставува до клиент, претплатникот користи неутрален приказ согласно став 1, освен ако не е потребна друг електронски приказ за да се исполни посебно барање на клиент.

3. Летовите кои ги вршат авиопревозници кои се предмет на оперативна забрана согласно Регулативата (ЕС) Бр. 2111/2005 на Европскиот Парламент и на Советот од 14 декември 2005 година за утврдување на листа на Заедницата на авиопревозници кои се предмет на оперативна забрана и за информирање на патниците во воздушниот сообраќај за идентитетот на авиопревозникот кој го врши сообраќајот ⁽¹⁾ мораат да бидат јасно и конкретно идентификувани во електронскиот приказ.
4. Добавувачот на системот воведува конкретен симбол во електронскиот приказ кој корисниците можат лесно да го препознаат, за добивање информација за идентитетот на авиопревозникот кој се споменува во Член 11 од Регулативата (ЕС) Бр. 2111/2005.
5. Овој член не се применува за КСР кој го користи авиопревозник или оператор на железнички транспорт, односно група на авиопревозници или оператори на железнички транспорт, во сопствените канцеларии и шалтери за продажба, односно на нивните сопствени интернет страни кои се јасно идентификувани како такви.

Член 6 Односи со претплатниците

1. Добавувачот на систем не поставува неправедни и/или неоправдани услови во договорот со претплатникот, како на пример спречување на претплатникот да се претплати или да користи друг систем или системи, барање да се прифатат дополнителни услови кои не се поврзани со неговиот КСР или наметнување на обврска да се прифати понуда за техничка опрема или софтвер.
2. Тогаш кога претплатникот е автономно претпријатие кое вработува помалку од 50 лица и чијшто годишен обрт и /или износот на неговиот годишен биланс не е поголем од 10 милиони евра, има право да го прекине договорот со добавувачот на систем со отказан рок кој не е подолг од три месеци, а истекувањето на важноста не може да биде пред крајот на првата година на тој договор. Во таков случај, добавувачот на систем има право на поврат на средства само во висина на трошоците кои директно се поврзани со прекинувањето на договорот.

⁽¹⁾ Сл. весник L 344, 27.12.2005 год., стр. 15.

Член 7 Електронски регистер на маркетинг информации (ЕРМИ)

1. Сите податоци поврзани со маркетингот, резервирањето и продажбата, добавувачите на системи може да ги стават на располагање доколку ваквите податоци им се нудат на сите превозници што учествуваат со подеднаква навременост и без дискриминација, вклучително и на матичните превозници. Податоците можат и по барање ги опфаќаат сите превозници што учествуваат и/или претплатниците.
2. Превозниците кои учествуваат не ги користат ваквите информации за да влијаат на изборот на претплатник.
3. Тогаш кога ваквите информации се резултат на дистрибуција на можностите на КСР од страна на претплатник кој е основан во Заедницата, тие не вклучуваат идентификација на претплатникот ни директно ни индиректно освен ако претплатникот и добавувачот на системот не се согласат во врска со условите за соодветно користење на овие информации. Ова се применува подеднакво за обезбедување на вакви информации од страна на добавувачите на системот на која било страна за да ги користи оваа страна, а не заради наплата на фактурите.
4. Спогодбите помеѓу претплатниците и добавувачите на системи за ЕРМИ се ставаат на располагање на јавноста.

Член 8

Подеднаков третман во трети земји

1. Без повреда на меѓународните спогодби на коишто се страни Заедницата односно земјите членки, тогаш кога третманот на авиопревозниците на Заедницата од страна на добавувачот на систем кој работи во трета земја не е еднаков на третманот на превозници на трети земји кои учествуваат во однос на кои било прашања кои се содржани во оваа Регулатива, Комисијата може да бара сите добавувачи на системи кои работат во Заедницата да ги третираат авиопревозниците на таа трета земја исто како авиопревозниците на Заедницата во таа трета земја.
2. Комисијата врши надзор на примената на дискриминирачки или нееднаков третман на авиопревозници на Заедницата од страна на добавувачи на системи на трети земји. По барање на земја членка или по нејзина иницијатива, Комисијата врши истрага на потенцијални случаи на дискриминација на авиопревозници на Заедницата во КСР на трети земји. Тогаш кога ќе се открие таква дискриминација, Комисијата ги известува земјите членки и заинтересираните страни и бара нивни коментари, што вклучува и одржување состаноци на релевантните експерти од земјите членки.

ДЕЛ 3

ПРАВИЛА НА ОДНЕСУВАЊЕ НА ОБЕЗБЕДУВАЧИТЕ НА ТРАНСПОРТ

Член 9

Податоци кои ги обезбедуваат превозниците кои учествуваат

Превозниците кои учествуваат и посредниците кои работат со податоците водат грижа податоците кои ги доставуваат во КСР да бидат точни и да му овозможуваат на добавувачот на системот да ги почитува прописите од Анекс I.

Член 10

Конкретни прописи за матичните превозници

1. Матичниот превозник, согласно реципроцитетот од став 2, нема право да прави дискриминација помеѓу КСР со одбивање да им се дадат, по барање и со подеднаква навременост, истите податоци за возните редови, тарифите и слободните места во врска со сопствената транспортна понуда, како за оние коишто ги дава за сопствениот КСР или да одбива да прифати или потврди со подеднаква навременост резервација која е направена преку конкурентен КСР во врска со која било негова понуда која се дистрибуира преку сопствениот КСР. Матичниот превозник има обврска да ги прифати и потврди само оние резервации кои се во склад со неговите тарифи и услови.
2. Конкурентен КСР нема право да одбие да чува податоци во врска со возните редови, тарифите и слободните седишта за транспортните услуги кои ги нуди матичен превозник и ги поставува и обработува ваквите податоци со подеднаква грижа и навременост како за други клиенти и претплатници на секој од пазарите, зависно само од ограничувањата на методот за поставување кој го одбрал секој од превозниците.
3. Матичниот превозник не е обврзан да прифати какви било трошоци во врска со ова, освен за репродукција на податоците кои треба да се обезбедат и за прифатените резервации. Надоместокот за резервацијата кој треба да му се плати на КСР за прифатена резервација согласно став 1, се усогласува со надоместокот кој им го наплаќа истиот КСР за исти трансакции на другите превозници коишто учествуваат.
4. Матичен превозник ниту директно ни индиректно нема право да врши дискриминација во полза на сопствениот КСР со поврзување на користењето на конкретен КСР од страна на претплатник со каква било провизија или стимулација односно дестимулација поврзана со продажбата на неговата транспортна понуда.
5. Матичен превозник ниту директно ни индиректно нема право да врши дискриминација во полза на сопствен КСР со барање за користење на конкретен КСР од страна на претплатник заради продажба или издавање на билети за каква било понуда која директно или индиректно ги обезбедува.

ДЕЛ 4

ЗАШТИТА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ

Член 11

Обработка, пристап и чување на лични податоци

1. Личните податоци кои се прибираат во текот на активностите на КСР заради правење резервации или издавање билети за транспортна понуда се обработуваат само на начин кој одговара на овие цели. Во врска со обработката на ваквите податоци, добавувачот на систем се смета за контролор на податоците, согласно член 2(г) од Директивата 95/46/ЕС.
2. Личните податоци се обработуваат онолку колку што е потребно за извршување на договор на којшто субјектот на податоците е страна, со цел да се преземат чекори, по барање на субјектот на податоците, пред влегувањето во договор.
3. Тогаш кога се вклучени посебните категории на податоци на кои се однесува Член 8 од Директивата 95/46/ЕС, ваквите податоци се обработуваат само тогаш кога субјектот на податоците дал експлицитен пристап за обработка на тие податоци на информативна основа.
4. Информациите кои се под контрола на добавувачот на системот, а кои се однесуваат на препознатливи поединечни резервации, се чуваат надвор од мрежата во период од седумдесет и два часа по завршувањето на последниот елемент на поединечната резервација, а се уништуваат во рок од три години. Пристапот до ваквите податоци се дозволува само доколку постои спор околу фактурирањето.
5. Податоците околу маркетингот, резервирањето и продажбата кои ги става на располагање добавувач на систем не вклучуваат идентификација, директно или индиректно, на природни лица или, ако е таков случајот, на организации или компании во чиешто име се постапува.
6. По барање, претплатникот го информира потрошувачот за името и адресата на добавувачот на системот, целта на обработката, траењето на чувањето на личните податоци и за средствата кои му стојат на располагање на субјектот на податоците при користење на неговите права на пристап.
7. Субјектот на податоците има право на бесплатен пристап до податоци кои се поврзани со него, без разлика дали податоците ги чува добавувачот на системот или претплатникот.
8. Правата кои се признаваат во овој член ги надополнуваат и постојат како дополнување на правата на субјектот на податоците кои се содржани во Директивата 95/46/ЕС, преку националните прописи кои се усвоени согласно истата и одредбите од меѓународните спогодби на коишто е страна Заедницата
9. Одредбите од оваа Регулатива ја прецизираат и надополнуваат Директивата 95/46/ЕС во смисла на целите кои се споменуваат во Член 1. Доколку поинаку не е предвидено, се применуваат дефинициите од таа Директива. Тогаш кога не се применуваат конкретните одредби во однос на обработката на личните податоци во контекст на активностите на КСР од овој член, оваа Регулатива не врши повреда на одредбите од таа Директива, на националните прописи кои се

усвоени согласно истата и на одредбите од меѓународни спогодби на коишто е страна Заедницата.

10. Тогаш кога добавувачот на системот работи со базата на податоци во различни својства, како нпр. како КСР или како домаќин за авиопревозници, се преземаат технички и организациони мерки за да се спречи заобиколување на прописите за заштита на податоците, со поврзувања на базите на податоци, а со цел да се осигури дека до личните податоци може да се пристапи само заради конкретната цел за којашто истите биле земен.

ДЕЛ 5

РЕВИЗИЈА

Член 12

Ревизор и ревизиски извештај

1. Секој добавувач на систем, на секои четири години, но и дополнително, по барање на Комисијата, поднесува извештај од независна ревизија со детали за сопственичката структура и моделот на управувањето. Трошоците кои се поврзани со извештајот од ревизијата ги сноси добавувачот на системот.

2. Добавувачот на системот ја информира Комисијата за идентитетот на ревизорот пред да се потврди неговото назначување. Комисијата има право на приговор и во рок од два месеца, по одржани консултации со ревизорот, добавувачот на системот и која било друга страна што пројавува легитимен интерес, решаваат дали треба ревизорот да биде заменет.

ДЕЛ 6

ПРЕКРШОЦИ И КАЗНИ

Член 13

Кршење на Регулативата

Тогаш кога Комисијата, постапувајќи по жалба или по своја иницијатива, констатира дека има кршење на оваа Регулатива, може со своја одлука да побара од односните претпријатија или здруженија на претпријатија да прекинат со кршењето на истата. Истражните постапки во врска со можни кршења на оваа Регулатива во целост ги земаат предвид резултатите на секаква истрага која се водела согласно членовите 81 и 82 од Договорот.

Член 14

Истражно овластување

За вршењето на обврските кои и ги дава оваа регулатива, Комисијата има право, со просто барање или одлука, да бара од претпријатија или здруженија на претпријатија, да ги обезбедат сите неопходни информации, вклучително и конкретни ревизии, особено во врска со прашања кои се поврзани со членовите 4, 7, 10 и 11.

Член 15

Парични казни

1. Комисијата има право, со одлука, да им пропишува казни на претпријатија или здруженија на претпријатија кои не се повисоки од 10% од вкупниот обрт во претходната деловна година, тогаш кога намерно или од небрижност ја прекршиле оваа Регулотива.
2. Комисијата има право, со одлука, да им пропишува казни на претпријатија или здруженија на претпријатија кои не се повисоки од 1% од вкупниот обрт во претходната деловна година, доколку намерно или од небрижност доставиле неточни или нецелосни информации или не доставиле информации во бараниот временски рок, како одговор на барање кое е поднесено со одлука донесена согласно Член 14.
3. При утврдувањето на висината на паричните казни, нужно е да се води сметка за тежината и времетраењето на прекршокот.
4. Паричните казни не се од кривична природа.
5. Судот на правдата на Европската Заедница има неограничена надлежност за ревидирање на одлуките тогаш кога Комисијата пропишала парична казна. Тој има право да ја поништи, намали или зголеми паричната казна.

Член 16

Постапки

1. Пред донесувањето одлуки согласно членовите 13 и 15, Комисијата им испраќа на односните претпријатија или здруженија на претпријатија, информација за приговори и им дава можност да ги изнесат своите гледишта во писмена форма и, доколку така бараат, со усно излагање.
2. Комисијата нема право да изнесува информации од видот кој е опфатен со обврската за професионална тајност, а коишто ги добила согласно оваа Регулотива.

Секое лице кое доставува информација до Комисијата согласно оваа Регулотива, јасно го идентификува материјалот кој се смета за доверлив, со наведување на

причините, и доставува одделна недоверлива верзија до датумот кој му е даден од Комисијата.

3. Тогаш кога Комисијата смета дека врз основа на информација со која располага нема доволно основа за постапување по жалба, таа го известува подносителот на жалбата за своите причини и поставува временски рок во којшто подносителот на жалбата има право да ги изнесе своите ставови во писмена форма.

Доколку подносителот на жалба ги изнел своите ставови во рокот кој му го дала Комисијата и поднесоците кои ги доставил истиот не водат кон поинаква проценка на жалбата, Комисијата ја отфрла жалбата со одлука. Доколку подносителот на жалбата не ги изнесе своите ставови во рокот кој му го дала Комисијата, се смета дека истиот се повлекол од неа.

4. Доколку тоа се бара, Комисијата им дозволува пристап до предметот на страните до коишто доставила информација за приговори, како и на подносителот на жалбата. Пристапот се дава по известувањето за информацијата за приговори. Правото на пристап до предметот не се однесува на деловните тајни, други доверливи информации и внатрешни документи на Комисијата.

5. Доколку Комисијата смета дека е потребно, таа има право да сослуша и други природни и правни лица.

ДЕЛ 7

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 17

Повлекување

1. Уредбата (ЕЕС) Бр. 2299/89 се повлекува.
2. Повикувањата на повлечената Регулатива се сметаат како повикувања на оваа Регулатива и се читаат согласно кореспондентската табела од Анекс II.

Член 18

Ревизија

1. Комисијата, на редовна основа, врши надзор на примената на оваа Регулатива и, ако е потребно, врши конкретни ревизии согласно Член 14. Таа особено ја проверува ефективноста на оваа Регулатива во обезбедувањето на непристрасност и праведна конкуренција на пазарот за КСР услуги.
2. Тогаш кога е потребно, Комисијата поднесува извештај до Европскиот Парламент и до Советот за примената на Член 8 во однос на еднаквиот третман

во трети земји и предлага соодветни мерка со цел да се ублажат дискриминаторните услови, вклучително со склучување или измена на билатерални спогодби за воздушен сообраќај помеѓу Заедницата и трети земји.

3. До 29 март 2013 година, Комисијата ќе изготви извештај за примената на оваа Регулатива со којшто ќе се утврди потребата за одржување, измена или повлекување на оваа Регулатива.

Член 19

Влегување во сила

Оваа Регулатива влегува во сила на 29 март 2009 година.

Оваа Регулатива е обврзувачка во својата целост и директно применлива за сите земји членки.

Подготвена во Стразбур на 14 јануари 2009 година.

За Европскиот Парламент
Претседател

Х-Г. ПЕТЕРИНГ

За Советот
Претседател

А. ВОНДРА

АНЕКС I

ПРОПИСИ ЗА ГЛАВНИТЕ ЕЛЕКТРОНСКИ ПРЕЗЕНТАЦИИ

1. Тогаш кога цените се прикажани на главниот електронски приказ и/или тогаш кога е одбрано рангирање според цените, цените ги вклучуваат тарифите и сите такси кои се наплаќаат, доплатите и надоместоци кои се плаќаат на авиопревозникот или на операторот на железнички транспорт и коишто се неизбежни и предвидливи во времето кога се прикажани на електронскиот приказ.
2. Не смее да се врши никаква дискриминација заснована на аеродромите или железничките станици кои го опслужуваат истиот град при воспоставувањето и изборот на транспортната понуда за дадени парови од градови и нивно вклучување во главниот електронски приказ.
3. Летовите кои не се редовен воздушен сообраќај мора јасно да се идентификуваат. Потрошувачите имаат право да имаат, по барање, главен електронски приказ кој е ограничен само на редовен и нередовен воздушен сообраќај.
4. Летовите кои вклучуваат застанувања долж линијата на летање, мора јасно да се идентификуваат.
5. Тогаш кога летовите ги врши авиопревозник кој не е оној кој е идентификуван со кодот на превозникот, мора јасно да се идентификува реалниот вршител на летот. Ова барање се применува во сите случаи, освен кога се работи за краткорочни или ad hoc аранжмани.
6. Информациите за пакет-аранжмани не се поставуваат на главниот електронски приказ.
7. По избор на претплатникот, можностите за патување на главниот електронски приказ се рангираат според цените на следниов начин:
 - (i) можности за патување без запирање, рангирани според времето на заминување;
 - (ii) сите други можности за патување, рангирани според времетраењето на патувањето.
8. Освен во случаите на коишто се однесува точка 10, ниедна можност за патување не може да се постави повеќе од еднаш на главниот електронски приказ.

9. Тогаш кога можностите за патување се рангирани согласно точка 7(i) и (ii) и тогаш кога се нуди превоз со воз за истиот пар од градови на КСР, на првиот екран на главниот електронски приказ треба да бидат поставени барем највисоко рангираниот железнички или воздушен-железнички превоз.
10. Тогаш кога авиопревозниците вршат сообраќај согласно код-шер аранжмани, на секој од односните авиопревозници, не повеќе од двајца, му се дозволува да има одделен приказ (застапеност) со користење на неговиот посебен превознички код. Тогаш кога се работи за повеќе од два превозника, назначувањето на двата авиопревозника е прашање на авиопревозникот кој реално го врши летот.

АНЕКС II
КОРЕСПОНДЕНТСКА ТАБЕЛА

Регулатива (ЕЕС) Бр. 2299/89	Оваа Регулатива
Член 1	Член 1
Член 2	Член 2
Член 3(1) и (2)	_____
Член 3(3)	Член 3(1)
Член 3(4)	Член 4(1)
Член 3а	Член 10(1) и (3)
Член 4(1)	Член 9
Член 4(2)	_____
Член 4(3)	Член 3(2)
Член 4а(1) и (2)	Член 4(1)
Член 4а(3)	Член 4(2)
Член 4а(4)	_____

Член 5	Член 5
Член 6	Членовите 7 и 11
Член 7	Член 8
Член 8	Членовите 10(4) и 5
Член 9	Член 6
Член 9а	Членовите 5(2) и 11
Член 10	_____
Член 11	Член 13
Член 12	Член 14
Член 13	Член 14
Член 14	Член 16(2)
Член 15	Член 14
Член 16	Членовите 15(1) до (4)
Член 17	Член 15(5)
Член 18	_____
Член 19	Член 16(1) и (5)
Член 20	_____
Член 21	_____
Член 21а	_____
Член 21 б	_____
Член 22	_____
Член 23	Член 11
Анекс I	Член 18
	Анекс I